

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І
НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ
БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

КАФЕДРА ГЛОБАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
для виконання кваліфікаційної роботи

Рівень вищої освіти Другий (магістерський) рівень

Ступінь вищої освіти Магістр

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність 051 Економіка

Харків - 2023

УДК 378.2
М 25

*Розглянуто на засіданні кафедри глобальної економіки
Державного біотехнологічного університету
(протокол № 1 від 18 серпня 2023 р.)*

*Рекомендовано до друку навчально-методичною комісією
факультету економічних відносин та фінансів
Державного біотехнологічного університету
(протокол № 1 від 4 вересня 2023 р.)*

Рецензенти:

Данько Ю.І., доктор економічних наук, професор,
проректор з наукової роботи Сумського національного
аграрного університету

Шиян Д.В., доктор економічних наук, професор
кафедри економіки підприємства та менеджменту
Харківського національного економічного університету
ім. Семена Кузнеця

**Онегіна В.М., Кравченко О.М., Ломовських Л.О.,
Антощенкова В.В., Музиченко М.В.**

Методичні рекомендації для виконання кваліфікаційної
роботи другого (магістерського) рівня освіти та здобуття
ступеня вищої освіти «Магістр» за спеціальністю 051
«Економіка». Харків: ДБТУ, 2023. 56 с.

© Державний біотехнологічний
університет, 2023.

© В. М. Онегіна, О. М. Кравченко,
Л. О. Ломовських, В. В. Антощен-
кова, М. В. Музиченко, 2023.

ЗМІСТ

Вступ	4
1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ	5
2. ТЕМАТИКА МАГІСТЕРСЬКИХ РОБІТ	8
3. ОРГАНІЗАЦІЯ ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ ТА ЗАВДАННЯ	13
4. СТРУКТУРА ТА РЕКОМЕНДОВАНИЙ ЗМІСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ	15
5. ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ	18
6. ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ	26
7. ВКАЗІВКИ З ОФОРМЛЕННЯ МАТЕРІАЛІВ ДО ЗАХИСТУ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ	31
8. РЕЦЕНЗУВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ ТА ЇЇ ПЕРЕВІРКА НА АКАДЕМІЧНИЙ ПЛАГІАТ.....	32
9. ПІДГОТОВКА ДО ЗАХИСТУ ТА ЗАХИСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ	36
10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ	39
12. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	40
ДОДАТКИ	44
Додаток А Заява на закріплення теми та керівника кваліфікаційної магістерської роботи за студентом.....	44
Додаток Б Титульний аркуш кваліфікаційної роботи	45
Додаток В Завдання на кваліфікаційну роботу	46
Додаток Д АНОТАЦІЯ	48
Додаток Е Приклад змісту кваліфікаційної роботи на тему «Ціноутворення на продукцію тваринництва»	49
Додаток Ж Запит на здійснення дослідження або виконання магістерської роботи.....	50
Додаток З Відгук з підприємства або виробничий відзив.....	51
Додаток К Відгук керівника.....	52
Додаток Л Зовнішня рецензія	53
Додаток М Приклад оформлення бібліографічного опису у списку використаних джерел	54
Додаток Н Титульний аркуш матеріалів до захисту кваліфікаційної роботи.....	56

Вступ

Сучасні виклики формуванню механізмів сталого розвитку на рівні економіки підприємств, країн, світового господарства потребують стратегічного бачення та поглибленого обґрунтування шляхів вирішення господарських проблем, використання та нарощення природного, матеріально-технічного, кадрового, наукового потенціалів агропродовольчого сектору економіки країни, підвищення ролі й відповідальності фахівців економічних служб за успішне розв'язання завдань щодо створення і розвитку конкурентоспроможного виробництва.

Відповідно до вимог Стандарту вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 051 «Економіка» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» та Освітньо-професійної програми «Економіка» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 051 «Економіка», запровадженої у ДБТУ, атестація здобувачів цього рівня вищої освіти здійснюється у формі публічного захисту кваліфікаційної (магістерської) роботи.

Організація магістерського проектування в ДБТУ здійснюється в системі «освіта-наука-виробництво». Кваліфікаційну роботу виконують на основі достатнього теоретичного та практичного оволодіння спеціальністю, яку здобував випускник за період навчання.

Складовими елементами підготовки кваліфікаційної роботи є: закріплення студентів за випусковими кафедрами для проведення науково-дослідної роботи; розробка на кафедрі тематичного плану магістерських робіт; формування мережі підприємств, на базі яких готуються кваліфікаційні роботи; отримання заявок господарюючих суб'єктів на виконання робіт такого рівня з визначенням економічних і галузевих параметрів виробництва; проведення експериментальних досліджень із обов'язковим статистичним обробленням даних з використанням ЕОМ і розробка шляхів впровадження результатів досліджень; оформлення робіт

відповідно до вимог, їх рецензування, захист, рекомендації до впровадження.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Виконання магістерської роботи є заключним етапом навчання студентів магістратури Навчально-наукового інституту бізнесу і менеджмент за спеціальністю 051 «Економіка», базується на інструктивно-методичних матеріалах Міністерства освіти і науки України, університету. *Метою* підготовки магістерської роботи, як кваліфікаційної, є розширення та закріплення здобутих студентом знань і умінь, їх адаптація до аналізу діяльності конкретного суб'єкта господарювання економіки України; самостійного аналізу та вирішення актуальних проблем економіки; оволодіння методами наукових досліджень, прогнозування та проектування розвитку навичок розв'язання складного спеціалізованого завдання або практичної складної задачі або проблеми в економічній сфері, що потребує досліджень та/або інновацій і характеризується невизначеністю умов та вимог.

Магістерська робота дає уявлення про здатність автора визначати та розв'язувати складні економічні задачі та проблеми, творчо мислити, збирати та обробляти матеріал, аналізувати отримані дані, робити висновки та обґрунтовані практичні пропозиції щодо подальшого удосконалення і підвищення економічної ефективності роботи підприємств агропромислового виробництва України, приймати відповідні аналітичні та управлінські рішення у сфері економіки, проводити дослідження та/або здійснення інновацій.

Завданнями виконання магістерської роботи є:

- виявлення здібностей студента застосовувати теоретичні положення, досягнення науки і практики при рішенні проблем сучасного етапу соціально-економічного розвитку економіки;

- розвинення навичок збору інформації, її аналізу, систематизації та узагальненню, оволодіння сучасними методами дослідження;

- формування навиків та умінь з виявлення проблем функціонування й розвитку суб'єктів господарювання в ринкових умовах та розробки обґрунтованих, зумовлених проведеним аналізом, пропозицій з підвищення ефективності суб'єкта господарювання, забезпечення його сталого розвитку;

- закріплення умінь з оформлення результатів проведеного дослідження, їх представлення та захист.

Підготовка та захист кваліфікаційної роботи поглиблює та підтверджує набуті під час навчання здобувачем такі загальні компетентності, як:

- здатність генерувати нові ідеї (креативність);
- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети;
- здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності);
- здатність працювати в команді;
- здатність розробляти та управляти проектами;
- здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів);
- здатність проводити дослідження на відповідному рівні;

та фахові компетентності, як:

- здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для обґрунтування стратегії розвитку економічних суб'єктів та пов'язаних з цим управлінських рішень;
- здатність до професійної комунікації в сфері економіки іноземною мовою;
- здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які

- необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки;
- здатність використовувати сучасні інформаційні технології, методи та прийоми дослідження економічних та соціальних процесів, адекватні встановленим потребам дослідження;
 - здатність визначати ключові тренди соціально-економічного та людського розвитку;
 - здатність формулювати професійні задачі в сфері економіки та розв'язувати їх, обираючи належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурси;
 - здатність обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання,
 - здатність оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень;
 - здатність застосовувати науковий підхід до формування та виконання ефективних проектів у соціально-економічній сфері;
 - здатність до розробки сценаріїв і стратегій розвитку соціально-економічних систем.
 - здатність планувати і розробляти проекти у сфері економіки, здійснювати її інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення;
 - здатність проводити оцінку конкурентоспроможності підприємств аграрного сектору та розробляти управлінські рішення щодо її формування в глобальній економіці;
 - здатність обґрунтовувати економічні методи управління з метою забезпечення сталого розвитку підприємств аграрного сектору.

2. ТЕМАТИКА МАГІСТЕРСЬКИХ РОБІТ

Темою кваліфікаційної роботи може бути одна з актуальних проблем сучасного розвитку економіки України. Орієнтовна тематика кваліфікаційних робіт розробляється кафедрою економіки та маркетингу та щорічно переглядається і поновлюється.

Магістерська робота виконується за тематикою завдань професійної діяльності учасників економічних відносин та за матеріалами реально функціонуючого підприємства, організації, установи, галузі, регіону, сектору економіки.

Тематика курсових робіт (проектів), кваліфікаційних робіт першого (бакалаврського) рівня освіти та участь здобувачів (студентів) вищої освіти у студентських наукових конференціях, у роботі наукових спільнот допомагає їм визначитися із темою магістерської роботи та почати роботу завчасно.

Вибір студентами теми кваліфікаційної роботи здійснюється на кафедрі економіки та маркетингу, виходячи із затвердженої тематики. Студент може запропонувати свою тему або виконаний проект. У такому випадку вони повинні бути узгоджені з науковим керівником роботи, відповідати навчальним та науковим цілям кафедри, вимогам кваліфікаційної характеристики студентів спеціальності 051 «Економіка», а також бути актуальними, пов'язаними з перспективами розвитку науки та мати практичне значення.

Теми кваліфікаційних магістерських робіт та наукові керівники закріплюються за студентом за його письмовою Заявою (приклад наведено у Додатку А), яку підписують науковий керівник, студент та завідувач випускової кафедри, а саме перед проходженням студентів передатестаційної практики. Разом із вибором теми дослідження визначаються мета дослідження, його об'єкт та предмет.

ТЕМАТИКА МАГІСТЕРСЬКИХ РОБІТ

1. Стратегія сталого розвитку підприємства (галузі, регіону, сектору економіки ...).

2. Удосконалення стратегії сталого розвитку сільських територій.

3. Економічна ефективність виробництва та реалізації продукції підприємства (наприклад: зерна, соняшнику, цукрового буряку, молока, м'яса, меду, зернобобових культур, технічних культур, продукції рослинництва, продукції тваринництва, продукції переробних підприємств харчової промисловості ...).

4. Підвищення економічної ефективності виробництва технічних (зернових, бобових, кормових та ін.) культур.

5. Аналіз та шляхи підвищення конкурентоспроможності виробництва та реалізації зернових (технічних, бобових, кормових та ін.) культур в Україні.

6. Ефективність операційної діяльності (або маркетингової, інвестиційної, логістичної, інноваційної та ін. діяльності) підприємства (сільськогосподарського, переробного, сервісного, торгівельного, фінансової установи ...).

7. Стратегія інноваційного розвитку підприємства (сільськогосподарського, переробного, сервісного, торгівельного, фінансової установи ...) або галузі, регіону, сектору економіки тощо.

8. Інвестиційна політика України в повоєнний час

9. Підвищення економічної ефективності використання ресурсів виробництва (земельних, трудових, матеріальних, фінансових, інформаційних ...).

10. Ефективність використання земельних ресурсів сільськогосподарського підприємства (області, регіону, країни).

11. Удосконалення земельних відносин.

12. Економічна та екологічна ефективність

використання земельних ресурсів сільськогосподарського підприємства (області, регіону, країни).

13. Ефективність використання необоротних активів підприємства (галузі, регіону, сектору економіки ...).

14. Ефективність використання оборотних активів підприємства (галузі, регіону, сектору економіки ...).

15. Ефективність використання нематеріальних активів підприємства.

16. Ефективність будівельної діяльності в умовах війни.

17. Управління запасами підприємства.

18. Управління витратами на підприємстві.

19. Концентрація виробництва в аграрних підприємствах.

20. Сучасні механізми підвищення ефективності використання трудових ресурсів регіону (персоналу підприємства).

21. Форми та системи оплати праці.

22. Мотивація праці та шляхи її удосконалення.

23. Оплата праці та підвищення ефективності використання трудових ресурсів.

24. Ціноутворення на продукцію (за видами продукції).

25. Цінова політика в умовах невизначеності.

26. Формування цінової політики підприємства.

27. Удосконалення логістичної діяльності суб'єктів господарювання.

28. Зовнішньоекономічна діяльність та стратегії розширення ринків збуту продукції.

29. Ефективність товарної (або збутової) політики підприємства.

30. Податкове навантаження на підприємство та шляхи його оптимізації.

31. Формування фінансових ресурсів підприємства та шляхи ефективного їх використання.

32. Інвестиційні ресурси підприємства.

33. Прибутковість підприємства та резерви її підвищення.

34. Економічна ефективність діяльності підприємства (галузі, регіону, сектору економіки ...).

35. Фінансовий стан підприємства та шляхи його поліпшення.

36. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства та шляхи їх покращення.

37. Планування та прогнозування діяльності підприємства.

38. Ефективність зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

39. Аналіз стану економічної безпеки підприємства.

40. Загрози та ризики в діяльності сільськогосподарських підприємств та шляхи їх попередження.

41. Управління ризиками господарської діяльності підприємств.

42. Управління витратами виробництва продукції рослинництва (тваринництва, переробних підприємств харчової промисловості тощо).

43. Аналіз та шляхи підвищення конкурентоспроможності підприємства.

44. Аналіз та шляхи підвищення конкурентоспроможності виробництва і реалізації продукції підприємства (наприклад: зерна, соняшнику, цукрового буряку, молока, м'яса, меду, зернобобових культур, технічних культур, продукції рослинництва, продукції тваринництва, продукції переробних підприємств харчової промисловості ...).

45. Економічне обґрунтування маркетингової (або конкурентної та ін.) стратегії підприємства.

46. Економічна ефективність рекламної кампанії підприємства.

47. Роль діджиталізації в підвищенні економічної ефективності.

48. Державна підтримка сільського господарства (сільськогосподарського підприємства).

49. Ефективність кредитування сільськогосподарського підприємства.

50. Удосконалення стратегії розвитку сільських територій.

51. Розробка стратегії розвитку підприємства (галузі, регіону, сектору економіки ...).

52. Управління якістю продукції підприємства.

53. Економічний потенціал підприємства, його сутність, структура та оцінка.

54. Виробнича потужність підприємства та шляхи підвищення ефективності її використання.

55. Розробка та імплементація проекту реструктуризації підприємства.

56. Розробка та імплементація проекту модернізації виробництва на підприємстві.

57. Проектування диверсифікації виробництва.

58. Проектування оптимізації енергозабезпечення підприємства.

59. Економічне обґрунтування створення сільськогосподарського кооперативу.

60. Проектування еколого-економічної безпеки діяльності підприємства і механізми її імплементації.

61. Попередження банкрутства підприємства.

62. Економічне обґрунтування експорту продукції підприємства.

63. Обґрунтування антикризових механізмів управління розвитком підприємства (галузі, регіону, сектору економіки ...).

3. ОРГАНІЗАЦІЯ ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ ТА ЗАВДАННЯ

Підготовка магістерської роботи передбачає декілька основних етапів виконання.

1. Вибір теми дослідження, подання відповідної заяви і затвердження теми.
2. Визначення предмету, об'єкту, мети та завдань дослідження, затвердження індивідуального завдання студента на кваліфікаційну роботу.
3. Опрацювання джерел інформації, формування загальної концепції дослідження, методичних підходів та інструментарію, складання робочого плану роботи.
4. Формування теоретичних основ проблеми, яка досліджується, узагальнення існуючих концепцій, вивчення та систематизація сучасних поглядів вітчизняних та закордонних науковців до вирішення проблеми.
5. Збір фактичного матеріалу, економічна діагностика об'єкта дослідження, поглиблений аналіз та оцінювання показників, що характеризують предмет дослідження.
6. Обґрунтування напрямів та заходів вирішення проблеми, економічне обґрунтування їх доцільності впровадження.
7. Викладення результатів дослідження в текстовій формі, підготовка додатків, упорядкування списку літератури.
8. Оформлення кваліфікаційної магістерської роботи.
9. Зовнішнє рецензування роботи.
10. Проходження експертизи на плагіат.
11. Публічний захист кваліфікаційної роботи.

За допомогою керівника, виходячи з теми, мети, об'єкта та предмета дослідження, студент складає проект плану кваліфікаційної магістерської роботи. План має передбачати питання, які розкривають зміст теми; складається студентом самостійно і погоджується з науковим керівником; повинен розкривати тему роботи, її особливості, бути логічним та чітким. У процесі роботи над темою (після вивчення літератури, збору даних) можуть бути внесені зміни та

доповнення.

Об'єкт дослідження – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію й обране для вивчення. Наприклад, об'єктом дослідження можуть бути: процес виробництва та реалізації зерна у ТОВ «Світанок» Харківської області; використання трудових ресурсів у ПП «Промінь» Полтавської області; механізм ціноутворення на продукції тваринництва зони Полісся.

Предмет дослідження міститься в межах об'єкта. Предметом, в залежності від теми можуть бути, наприклад: сукупність теоретичних, методичних і практичних питань ефективного виробництва та реалізації зерна; теоретико-методичні та практичні аспекти ефективного використання трудових ресурсів; сукупність теоретичних і практичних питань удосконалення механізму ціноутворення на м'ясо-молочку продукцію.

Об'єкт і предмет дослідження співвідносяться між собою як загальне і часткове. В об'єкті виділяється та його частина, яка є предметом дослідження. Саме на нього спрямована основна увага магістранта, оскільки предмет дослідження визначає тему магістерської роботи.

Мета дослідження – те основне, заради чого відбувається дослідження. Безпосередньо впливає з предмета дослідження.

Бажаним є розробка теми на замовлення керівництва підприємства (установи, організації). Це замовлення оформлюють листом-замовленням або запитом на виконання наукового дослідження (Додаток Ж).

Під час здійснення дослідження і виконання магістерської роботи студент має опрацювати понад 50 інформаційних джерел. Також слід використати відповідний методологічний інструментарій дослідження. Перераховувати методи дослідження у кваліфікаційній роботі слід коротко та змістовно визначаючи, що саме досліджувалося тим чи іншим методом.

Магістерська робота має виконуватися як з

використанням наукових джерел, так і фактичного матеріалу, який відображає діяльність підприємства (сукупності підприємств, галузі, регіону, сектору економіки ...), що є об'єктом вивчення. Джерелом інформації є планові й фактичні показники господарської діяльності, статистична та бухгалтерська звітність, накази, розпорядження, результати спостережень, опитувань тощо, а саме цифровий матеріал, зібраний студентом під час навчальної, виробничої та передкваліфікаційної практик.

Завдання на магістерську роботу

Після визначення теми, об'єкта та предмета дослідження, студент за допомогою наукового керівника заповнює бланк-завдання на кваліфікаційну магістерську роботу. Завдання підписують студент, науковий керівник та завідувач кафедри (Додаток В).

4. СТРУКТУРА ТА РЕКОМЕНДОВАНИЙ ЗМІСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Типова структура кваліфікаційної магістерської роботи має складатися з наступних структурних елементів (табл. 1).

Таблиця 1

Структура кваліфікаційної магістерської роботи

Структурний елемент	Орієнтовний розмір	Примітка
Титульний аркуш	1 сторінка	Додаток Б
Завдання на кваліфікаційну роботу	2 сторінки	Додаток В
Анотації двома мовами	1-2 сторінки	Додаток Д
Зміст	1-2 сторінки	Додаток Е
Вступ. Необхідні структурні елементи: актуальність теми; аналіз останніх публікацій; мета; завдання; об'єкт і предмет дослідження; методи дослідження; інформаційні джерела; наукова новизна; практичне значення; апробація результатів; публікації здобувача	2-3 сторінки	Мінімальна кількість публікацій здобувача – 2 наукові роботи
Основна частина: РОЗДІЛ 1 (теоретичний) РОЗДІЛ 2 (аналітико-дослідницький) РОЗДІЛ 3 (проектно-рекомендаційний)	14-16 сторінок 20-25 сторінок 15-20 сторінок	Кожен з розділів складається не менш як із двох підрозділів
Висновки і пропозиції	2-3 сторінки	Мають підсумковий характер
Список використаних джерел	50 і більше	Додаток М
Додатки	2 і більше	Обов'язково
Обсяг кваліфікаційної магістерської роботи (без списку використаних джерел) до 70 сторінок		
<i>Супровідні документи:</i>		
Запит на виконання дослідження	+/-	Додаток Ж
Відгук з підприємства (виробничий відзив)	+/-	Додаток З
Відгук керівника	+	Додаток К
Зовнішня рецензія	+	Додаток Л

Приклад змісту магістерської роботи за темою: «Економічна ефективність виробництва та реалізації зерна на сільськогосподарському підприємстві» наведено нижче:

Зміст

Вступ	4
Розділ 1. Теоретичні та методичні основи ефективного виробництва та реалізації зерна	8
1.1. Економічна сутність категорії «ефективність»	8
1.2. Методика визначення ефективності виробництва та реалізації зерна	14
1.3. Сучасний стан зернового ринку України	19
Висновки до розділу 1	25
Розділ 2. Ефективність виробництва та реалізації зерна у ТОВ «Світанок» Харківської області.....	26
2.1. Організаційно-економічна характеристика досліджуваного підприємства	26
2.2. Ефективність використання земельних, трудових, матеріальних та фінансових ресурсів підприємства.....	35
2.3. Ефективність виробництва та реалізації зерна на підприємстві	47
Висновки до розділу 2	55
Розділ 3. Шляхи підвищення ефективності виробництва та реалізації зерна у ТОВ «Світанок» Харківської області	56
3.1. Шляхи підвищення ефективності виробництва та реалізації зерна в ТОВ «Світанок» на перспективу.....	56
3.2. Обґрунтування заходів із вдосконалення організації виробництва зерна на підприємстві.....	66
3.3. Розширення каналів реалізації зерна на підприємстві.....	75
Висновки до розділу 3	85
Висновки та пропозиції	86
Список використаних джерел	89
Додатки	95

5. ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Титульний аркуш магістерської роботи

Титульний аркуш є першою сторінкою кваліфікаційної роботи і виступає повним джерелом бібліографічної інформації, яка необхідна для обробки та ідентифікації документів, має містити назву затвердженої на кафедрі теми кваліфікаційної роботи, шифр групи, прізвище, ім'я та по-батькові студента з підписами завідувача кафедри, наукового керівника та студента (Додаток Б).

Анотації

Анотації до магістерської роботи подаються українською та англійською мовами. Вони мають містити у стислій формі основні результати проведеного дослідження, зокрема, теоретичні узагальнення основних понять відповідно до обраної теми, окремі результати аналітико-дослідницької частини та запропоновані шляхи вирішення задач, поставлених перед дипломною магістерською роботою. Обсяг однієї анотації – 10-12 строк (Додаток Д).

Зміст

Зміст подають на початку магістерської роботи. Він містить найменування та номери початкових сторінок усіх розділів та підрозділів, зокрема, вступу, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел (Додаток Е).

Вступ

Розкриває сутність і стан наукової проблеми (задачі) та її значущість, підстави і вихідні дані для розроблення теми, обґрунтування необхідності проведення дослідження.

Далі подають загальну характеристику магістерської роботи в рекомендованій нижче послідовності.

Актуальність теми. Шляхом аналізу сучасних проблем економічного розвитку обґрунтовують актуальність роботи для розвитку об'єкта виконання дипломної магістерської роботи, а саме: окремого підприємства, галузі виробництва, певної території, сектору економіки тощо. Зазначають, хто з

науковців у своїх дослідженнях приділив увагу розв'язанню зазначеної проблеми за темою роботи.

Мета і завдання виконання магістерської роботи. Формулюють мету роботи і завдання, які необхідно вирішити для досягнення поставленої мети. Конкретизують *об'єкт та предмет* дослідження.

Методи дослідження. Подають перелік використаних методів дослідження для досягнення поставленої в роботі мети. Перераховувати їх треба коротко та змістовно визначаючи, що саме досліджувалось тим чи іншим методом.

Інформаційні джерела. Стислим переліком подають основні інформаційні джерела, які були використані при виконанні дипломної магістерської роботи.

Новизна одержаних результатів. Подають коротку анотацію нових рішень, запропонованих студентом особисто для подальшого розвитку та підвищення ефективності діяльності обраного підприємства. Кожне положення чітко формулюють, виокремлюючи його основну сутність.

Апробація результатів магістерського дослідження. Вказується, на яких конференціях, семінарах та ін. оприлюднено результати досліджень, що викладені у дипломній магістерській роботі.

Публікації. Вказують перелік статей і тез доповідей у наукових журналах, збірниках наукових праць, матеріалах конференцій тощо.

Структура та обсяг магістерської роботи. Подається кількість основних розділів та підрозділів, загальний обсяг магістерської роботи (кількість сторінок), обсяг основного тексту (кількість сторінок без врахування тих, що повністю зайняті рисунком або таблицею), кількість представлених таблиць й рисунків, кількість найменувань списку використаних джерел.

Основна частина

Основна частина магістерської роботи складається з трьох розділів та підрозділів (за необхідністю пунктів та підпунктів). Кожний розділ починають з нової сторінки. У

кінці кожного розділу формулюють висновки із стислим викладенням наведених у розділі результатів, що дає змогу вивільнити загальні висновки від дріггорядних подробиць.

Перший розділ (огляд літератури) має теоретичний характер. Назва розділу повинна відображати тематику магістерської роботи та містити декілька підрозділів.

На основі вивчення наукової, навчально-методичної літератури розкривають підходи різних авторів до розв'язання проблеми, показують подібність та відмінність їх поглядів. На базі статистичних даних відзначають сучасний стан та тенденції розвитку об'єкта дослідження в цілому в Україні та у відповідному регіоні.

У цьому розділі подають аналіз чинних законів, постанов, наказів та інших нормативних документів, нормативної та довідкової бази за досліджуваною проблемою.

Огляд літератури може бути кваліфіковано написаний лише після вивчення студентом не менше 30 літературних джерел різних видів. Студент має опрацювати монографії, збірники наукових праць, статті періодичних видань, автореферати дисертацій, навчальні посібники тощо.

Посилання на автора, погляди, ідеї, оцінки фахівців їх викладення наводять у кінці абзацу. Наприклад: С.Н. Кваша вважає (стверджує, зробив висновок, установив і т.д.), що ... [14, С. 5]. У цьому випадку спочатку пишуть ініціали. Після цитати або викладених поглядів роблять посилання у квадратних дужках з зазначенням номера джерела відповідно списку використаних джерел.

Бажано закінчити цей розділ коротким резюме стосовно необхідності проведення досліджень по даній темі, сучасного стану і рівня вирішення проблеми, що розглядалася.

Загальний обсяг огляду літератури не повинен перевищувати 30% обсягу основної частини магістерської роботи (рекомендовано 16-18 сторінок).

Другий розділ є аналітико-дослідницьким, має розрахунково-аналітичний характер і є логічним продовженням першого (теоретичного) розділу кваліфікаційної роботи; відображає взаємозв'язок теорії і практики.

У розділі аналізується фактичний стан проблеми, що вивчається, з наведенням конкретних прикладів. Досить глибоко і цілеспрямовано досліджується та оцінюється діюча практика господарювання, виявляються закономірності і тенденції фінансово-економічного розвитку на основі використання зібраних первинних документів, іншої інформації за поданий в дослідженні період, але не менший, як за 3 роки.

У цьому розділі студент повинен показати вміння самостійно аналізувати статистичні дані та інший цифровий матеріал, зібраний під час навчальної, виробничої та передкваліфікаційної практик, узагальнювати його, формулювати висновки і пропозиції.

Якщо об'єктом дослідження є економіка країни або певний сектор, то варто вказати:

- загальну характеристику за останні 3–5 років;
- виявити особливості розвитку певної економічної системи;
- здійснити поглиблений аналіз економічних показників, які характеризують обрану проблему;
- здійснити аналіз системи управління.

Якщо об'єктом дослідження є економічний регіон або територія, то доцільно здійснити аналіз за таким алгоритмом:

- охарактеризувати досліджуваний регіон (територію) в цілому;
- виявити тенденції та особливості територіальної структури економіки, природних і трудових ресурсів об'єкта дослідження;
- провести поглиблений аналіз економічних показників за темою дослідження;
- проаналізувати систему управління економічним регіоном (територією).

Якщо об'єктом дослідження роботи є конкретне підприємство (організація, установа), то варто вказати:

- назву підприємства, історію його розвитку, дату заснування і реєстрації;

- величину статутного капіталу;
- мету та предмет діяльності;
- організаційно-правову форму господарювання;
- охарактеризувати виробничу діяльність підприємства, його продукцію:

призначення, ринки збуту, конкурентоспроможність,

- дослідити основних конкурентів та постачальників;
- описати організаційну структуру підприємства.

На основі даних фінансової звітності здійснити оцінювання результатів фінансово-господарської діяльності шляхом розрахунку таких показників:

- вартість майна (валюта балансу);
- чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг);

- собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг);

- фінансові результати від операційної діяльності;
- фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування;

- величину чистого прибутку (збитків)

- та інші (залежно від теми роботи).

Під час комплексного аналізу господарської діяльності необхідно використовувати відповідні способи оброблення економічної інформації та методики, в тому числі факторного, кореляційного, функціонально-вартісного, маржинального аналізів, прогнозування тощо.

Під час виконання кваліфікаційної роботи можна керуватися загальними правилами формулювання проміжних та основних висновків, а саме:

1) у першому реченні розкривається, що саме аналізується і за який період, відповідаючи на запитання ЩО?, ДЕ?, КОЛИ? Наприклад: ... виходячи з динаміки

показників розміру ПП «Промінь» за 3 роки (2018-2020) з'ясувалося, що...; або ... на підставі визначення основних показників ефективності використання основних засобів Акціонерного товариства за останні п'ять років спостерігаються такі зміни: ...; або ... розрахунок виробничої собівартості одиниці продукції в ТОВ «Аграрій» у 2018-2020 роках дозволив зробити висновок відносно ...; або ... , порівнюючи дані ефективності використання трудових ресурсів СТОВ «Павлівське» з попереднім роком, можна відзначити, по-перше ... і т.ін;

2) у висновках необхідно наводити цифровий матеріал, який має бути легкодоступним для сприйняття. Наприклад: у таблиці чи річних звітах вартість активів становить 2365,6 тис.грн, у висновку зазначають « ... майже 2,4 млн.грн»; або за розрахунками чисельність працівників збільшилась до рівня 193,3%, у висновку зазначають « ... спостерігається збільшення працівників майже у 2 рази»;

3) обов'язковим є зазначення розміру змін ключових показників за обраний для аналізу період (у відсоткових або абсолютних величинах) та до якого рівня. Наприклад: ... за період що аналізується середньорічна чисельність працівників збільшилась на 12 осіб і становить 159 осіб; або ... розмір чистого прибутку за останній рік зменшився на майже 60 % до рівня 13,5 млн.грн; або ... собівартість реалізованої продукції за останній рік складає 12,3 млн.грн, що становить 126 % рівня минулого року; або ... за останні п'ять років вартість активів (необоротних та оборотних) збільшилася у 2,3 рази до рівня 19,3 млн.грн; або ... рівень рентабельності за останні три роки збільшився на 13 відсоткових пунктів і становить 27 %;

4) обов'язкова наявність взаємозв'язку та взаємозалежності змін основних ключових показників. Наприклад: фондвіддача збільшується до 2,4 грн. вартості валової продукції з розрахунку на гривню вартості основних засобів, переважно за рахунок суттєвого зменшення останніх на 63%; або ... продуктивність праці по підприємству збільшується до

454,3 тис.грн на особу (або у 1,3 рази) за рахунок зменшення середньорічної чисельності працівників за останні три роки на 32 особи; або ... спостерігається незначне зменшення валового збору зернових та зернобобових на 12 % (майже 123 т у 2019 році) завдяки зменшенню урожайності з 32 ц/га до 28 ц/га, з одночасним несуттєвим збільшенням посівних площ;

5) кожен висновок бажано закінчувати оцінкою тенденції як позитивних чи негативних. І головне, в кінці необхідно надати конструктивні пропозиції щодо покращення стану зазначеного питання у майбутньому.

Обсяг другого розділу становить 30-35% загального обсягу магістерської роботи (рекомендовано – 25-30 сторінок).

У третьому розділі – проектно-рекомендаційному, який носить переважно експериментальний характер, висвітлюється розроблення конкретних рекомендацій відповідно до обраної теми (стратегія, бізнес-план, консультативний проект, реінжиніринг бізнес-процесу, план реструктуризації або санації тощо) на базі основних положень, що викладені у першому розділі, а також висновків зазначених у другому розділі дослідження.

Детальні пропозиції щодо вдосконалення діяльності обраного об'єкта дослідження мають відповідати напряму дослідження. Кожна пропозиція повинна супроводжуватися розгорнутим економічним обґрунтуванням, бути представленою у зв'язку і як наслідок висновків з аналізу, який проведено у другій аналітико-дослідницькій частині. Отже, запропоновані шляхи удосконалення мають містити розрахунково-кількісне обґрунтування. Пропозиції студента щодо науково-практичного вирішення досліджуваної теми повинні відповідати критеріям оптимальності, цільової ефективності та практичної втіленості.

Обсяг третьої проектно-рекомендаційної частини (3 розділ) може становити 30-35 % загального обсягу магістерської роботи (рекомендовано – 25-30 сторінок).

Висновки та пропозиції

Висновки формулюються студентом на підставі змісту основних розділів роботи в їх логічній послідовності. Вони вписуються у 6-10 пунктів, бажано пронумерованих арабськими цифрами. Кожен пункт пишеться в межах одного абзацу і викладається конкретно, чітко, логічно, аргументовано з використанням аналітичного матеріалу. У висновках необхідно наголосити на економічних якісних і кількісних показниках здобутих результатів дослідження за темою магістерської роботи, обґрунтувати достовірність результатів, викласти рекомендації щодо їх використання.

Обсяг висновків – 2-3 сторінки.

Список використаних джерел

Список використаних джерел слід розміщувати одним із таких способів: у порядку появи посилань у тексті (найбільш зручний для користування і рекомендований при написанні наукових робіт); в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків; у хронологічному порядку.

Бібліографічний опис джерел складають відповідно до чинних стандартів, які наведені у додатках (Додаток М).

Додатки

Додатки є обов'язковою складовою кваліфікаційної роботи. Їх представлення обумовлено необхідністю подати допоміжний матеріал, який сприяє кращому розумінню окремих частин дослідження. Ними можуть бути річні звіти з підприємства, статистична інформація, таблиці, графіки, блок-схеми, розрахунки, веб-сайти, інструкції, методики, ілюстрації тощо. Але треба пам'ятати, що додатки не відносяться до основної частини кваліфікаційної роботи, а лише є допоміжним матеріалом. Тому не варто відносити у додатки авторську аналітичну роботу здобувача вищої освіти.

6. ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Загальні вимоги

Кваліфікаційна робота магістерського рівня має бути написана державною мовою. Роботу оформлюють на листах формату А4 (210 x 297 мм); текст роботи необхідно друкувати, залишаючи поля таких розмірів: ліве - не менше 20 - 25 мм, праве - не менше 10 мм, верхнє - не менше 20 мм, нижнє - не менше 20 мм; інтервал тексту - полуторний; шрифт Times New Roman, розмір 14.

Загальний обсяг кваліфікаційної магістерської роботи від 80 до 110 сторінок.

Заголовки структурних частин роботи «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами на початку сторінки у центрі. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою.

Кожну структурну частину кваліфікаційної роботи треба починати з нової сторінки. Виключенням є назва підрозділу, який розміщують на поточній сторінці розділу через два рядки. Не бажано закінчувати структурну частину письмової роботи менше ніж на третину листа, таблицею чи рисунком.

У магістерській роботі не повинно бути переносу слів і макросів. Під час набору слід вимкнути автоматичний «м'який» перенос (заборонені «примусові» переноси - за допомогою дефісу); лапки необхідно набирати однакові по всій статті; не використовувати дефіс замість тире. Абзаци позначати тільки клавішею «Enter» (форматування здійснювати лише через параметри абзацу), не застосовувати пропуски або табуляцію (клавіша «Tab»). Текст має бути побудований у логічній послідовності, без повторень, із чіткими формулюваннями й відповідно вимог стилістики наукового тексту, без граматичних і стилістичних помилок.

Нумерація

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, рисунків (малюнків), таблиць, формул подають арабськими цифрами без знака №.

Першою сторінкою кваліфікаційної роботи є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок роботи. На титульному аркуші номер сторінки не ставлять, на наступних сторінках номер проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці.

Такі структурні частини, як зміст, вступ, висновки, список використаних джерел не мають порядкового номера. Звертаємо увагу на те, що всі аркуші, на яких розміщені згадані структурні частини кваліфікаційної роботи, нумерують звичайним чином. Не нумерують лише їх заголовки, тобто не можна друкувати: «1. ВСТУП» або «Розділ 4. ВИСНОВКИ». Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. В кінці номера підрозділу повинна стояти крапка, наприклад: «2.3.» (третій підрозділ другого розділу). Потім у тому ж рядку наводять заголовок підрозділу.

Ілюстрації (фотографії, креслення, схеми, графіки, карти) і таблиці необхідно подавати в роботі безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці.

Ілюстрації позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках. Номер ілюстрації повинен складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка. Наприклад: *Рис. 1.2 (другий рисунок першого розділу)*. Номер ілюстрації, її назва і пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією. Якщо в розділі

кваліфікаційної роботи подано одну ілюстрацію, то її нумерують за загальними правилами.

Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) в межах розділу. У правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці розміщують напис «Таблиця» із зазначеннями номера. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: «Таблиця 1.2» (друга таблиця першого розділу). Якщо в розділі кваліфікаційної роботи одна таблиця, її нумерують за загальними правилами.

При перенесенні частини таблиці на інший аркуш (сторінку) слово «Таблиця» і номер її вказують один раз справа над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть слова «Продовж. табл.» і вказують номер таблиці, наприклад: «Продовж. табл. 1.2».

Формули (якщо їх більше однієї) нумерують у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули в розділі, між якими ставлять крапку. Нумери формул пишуть біля правого поля аркуша на рівні відповідної формули в круглих дужках, наприклад: (3.1) (перша формула третього розділу).

Примітки до тексту і таблиць, в яких наводять довідкові і пояснювальні дані, нумерують послідовно в межах однієї сторінки. Якщо приміток на одному аркуші кілька, то після слова «Примітки» ставлять двокрапку, наприклад:

Примітки:

1. ..
2. ..

Якщо є одна примітка, то її не нумерують і після слова «Примітка» ставлять крапку.

Вимоги до оформлення таблиць, рисунків і формул

Цифровий матеріал подають у таблиці, що має порядковий номер з вирівнюванням праворуч (напр., Таблиця 1.3) і назву (друкують над таблицею посередині напівжирним шрифтом). Розміщення таблиць і рисунків в альбомному форматі не бажане.

Ілюстрації також потрібно нумерувати й вони повинні мати назви, які вказують під якою ілюстрацією з вирівнюванням посередині напівжирним шрифтом (напр., Рис. 2.2. Показники розміру ПП «Промінь» у 2018-2020 роках). Рисунки, виконані в MS Word, потрібно згрупувати; вони мають бути єдиним графічним об'єктом. Шрифт тексту в таблицях і на рисунках Times New Roman, розмір 12 (у виключних випадках розмір шрифту може бути меншим).

Автор кваліфікаційної роботи обов'язково має наводити джерело інформації після кожного рисунка й таблиці (напр., Джерело: розраховано на основі статистичного щорічника «Сільське господарство України») з абзацним відступом, розмір шрифту – 12.

Формули виконують за допомогою вбудованого редактора формул MS Equation, подають курсивним шрифтом з вирівнюванням посередині й нумерують з правого боку.

Загальні правила цитування та посилання на використані джерела

При написанні кваліфікаційної роботи студент повинен посилатися на інформаційні джерела, матеріали або окремі результати авторів, що наводяться у магістерській роботі.

Посилання в тексті на джерела слід зазначати порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками, наприклад, «.. у працях [1-7] або [7; 13; 24]..». Якщо використовують відомості, матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел з великою кількістю сторінок, тоді в посиланні необхідно точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, формул з джерела, на яке є посилання в дипломній роботі, наприклад, [4, с.7] або [7, с.156; 13, с. 154].

Рекомендується в основному тексті або у заключних абзацах розділів давати посилання на особисті наукові праці студента. Посилання на ілюстрації вказують порядковим

номером ілюстрації, наприклад, «рис. 1.2». Посилання на формули вказують порядковим номером формули в дужках, наприклад «.. у формулі (2.1)». На всі таблиці повинні бути посилання в тексті, при цьому слово «таблиця» в тексті пишуть скорочено, наприклад: «..у табл. 1.2». У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації треба вказувати скорочено слово «дивись», наприклад: «див.табл. 1.3».

Для підтвердження власних аргументів посиланням на авторитетне джерело або для критичного аналізу того чи іншого друкованого твору слід наводити цитати.

Цитування

Загальні вимоги до цитування такі:

а) текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться в тій граматичній формі, в якій він поданий у джерелі, із збереженням особливостей авторського написання. Наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не виділяються лапками, за винятком тих, що викликали загальну полеміку. У цих випадках використовується вираз «так званий»;

б) цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту та без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками. Вони ставляться у будь-якому місці цитати (на початку, всередині, наприкінці). Якщо перед випущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається;

в) кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;

г) при непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути гранично точним у викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів і давати відповідні посилання на джерело;

д) якщо необхідно виявити ставлення автора

кваліфікаційної роботи до окремих слів або думок з цитованого тексту, то після них у круглих дужках ставлять знак оклику або знак питання.

Оформлення списку використаних джерел

Список використаних джерел – елемент бібліографічного апарату, котрий містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується після висновків. Оформлення здійснюється відповідно до Національного стандарту України ДСТУ 8302: 2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання». Приклад оформлення списку використаних джерел наведено у Додатку М.

Додатки

Додатки оформлюють як продовження кваліфікаційної роботи на наступних її сторінках. Розміщують їх або у порядку появи посилань у тексті роботи, або у хронологічному порядку формування документів, в тому числі річної виробничої та фінансової звітності.

Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток » і велика літера, що позначає додаток.

Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь, наприклад, додаток А, додаток Б. Один додаток позначається як додаток А.

7. ВКАЗІВКИ З ОФОРМЛЕННЯ МАТЕРІАЛІВ ДО ЗАХИСТУ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Обсяг ілюстративного матеріалу може складати 12-15 аркушів формату А4 на паперових носіях у вигляді плакатів

та/ або у вигляді комп'ютерної презентації.

Складовими матеріалів кваліфікаційної роботи є:

- титульний лист (Додаток Н);
- мета, об'єкт, предмет та завдання дослідження;
- наукова новизна та практична значимість результатів дослідження;
- матеріали ілюстративної частини (таблиці, графіки, рисунки тощо);
- структурно-логічна схема щодо завдань, висновків та пропозицій дослідження;
- список наукових праць студента.

Матеріали ілюстративної частини повинні відображати зміст магістерської роботи щодо результатів основних досліджень. Необхідним є розкриття економічної цифрової інформації відносно об'єкта дослідження. Бажаним є використання графічного матеріалу.

Матеріали магістерської роботи готуються на кожного члена Атестаційної комісії і повинні бути ідентичними між собою. Здобувач вищої освіти під час публічного захисту кваліфікаційної роботи, доповідаючи основний її зміст, обов'язково робить посилання на ілюстративні матеріали.

8. РЕЦЕНЗУВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ ТА ЇЇ ПЕРЕВІРКА НА АКАДЕМІЧНИЙ ПЛАГІАТ

Після завершення оформлення кваліфікаційної магістерської роботи студентом вона (кваліфікаційна робота) повинна бути прорецензована одним із головних спеціалістів предметно-об'єктної сфери діяльності, наприклад фахівцем підприємства, науковцем, викладачем іншого закладу вищої освіти. Орієнтована форма рецензії наводиться додатку 3.

Кваліфікаційна робота також повинна пройти обов'язкову перевірку на наявність *академічного плагіату*, порядок якої визначено Положенням Харківському національному технічному університеті сільського господарства імені Петра Василенка «Про перевірку

наукових, навчально-методичних, кваліфікаційних та навчальних робіт на наявність академічного плагіату».

Відповідно до Положення студент – автор кваліфікаційної магістерської роботи – несе відповідальність за подання роботи на перевірку на наявність академічного плагіату. Науковий керівник роботи, в свою чергу, несе відповідальність за організацію виконання перевірки у встановлені строки. Перевірка здійснюється за допомогою відповідної комп'ютерної програми.

Кваліфікаційна магістерська робота студента має виконуватися із застосуванням загальних засад та правил наукової етики та академічної доброчесності. Студент зобов'язаний:

- з повагою ставитися до авторських прав інших осіб, дослідження яких він використовує при виконанні кваліфікаційної роботи;

- коректно застосовувати інформацію з інших джерел шляхом здійснення належного цитування;

- не допускати проявів академічної недоброчесності, серед яких академічний плагіат, фабрикація, фальсифікація тощо.

Кваліфікаційна робота, у якій виявлено ознаки академічного плагіату або іншого виду порушення академічної доброчесності, не допускається до захисту та повертається студенту на виправлення та доопрацювання. Академічним плагіатом вважається оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства.

Для уникнення академічного плагіату при написанні кваліфікаційної роботи студент повинен обов'язково посилатися на авторів і джерела, з яких запозичив матеріали або окремі дані.

Перевірці на плагіат підлягає основна частина роботи

(без списку використаних джерел та додатків) в електронному вигляді у представлених форматах: *.doc, *.docx, *.rtf.

У випадку виявлення недостатнього рівня оригінальності кваліфікаційної магістерської роботи (якщо оригінальність тексту від 40 до 70%), науковий керівник попереджує про це студента та ініціює її доопрацювання. Якщо оригінальність тексту менше 40%, кваліфікаційна магістерська робота до розгляду не приймається і не може бути рекомендована до захисту.

Перевірка на плагіат має бути здійснена не пізніше ніж за 14 днів до захисту роботи, враховуючи і строк перевірки. Перевірка не повинна перевищувати 10 днів.

Оформлена за змістом кваліфікаційна робота, що перевірена на наявність академічного плагіату, і яка включає Замовлення, Виробничий відзив з підприємства, а також всі необхідні додатки, подається на *попередній захист* до випускової кафедри, метою якого є оцінка рівня готовності роботи згідно із затвердженими критеріями. Така оцінка супроводжується конкретними рекомендаціями по доопрацюванню та успішному завершенню кваліфікаційних магістерських робіт та їх захисту на засіданні Атестаційної комісії. Допуск кваліфікаційних робіт до захисту оформляється Витягом з протоколу засідання кафедри.

Магістерська робота, яка допущена до захисту кафедрою та науковим керівником, який дав позитивний Відгук про якість як роботи студента над кваліфікаційною роботою, так і самої роботи (Додаток К), повинна пройти зовнішнє рецензування.

До *зовнішнього рецензування* залучаються наукові працівники та викладачі інших вищих навчальних закладів з науковим ступенем доктора чи кандидата економічних наук. Приклад оформлення Рецензії на магістерську роботу наведено у Додатку Л.

Зовнішня рецензія подається на кафедру у письмовому вигляді (Додаток Л) і повинна містити такі складові:

- оцінку актуальності обраної теми роботи, її науково-

практичної значущості;

- характеристику повноти розкриття теми кваліфікаційної роботи, відповідності змісту роботи до поставлених мети та завдань;

- висновки щодо використання в роботі сучасних методів економічних досліджень, методичних підходів з розробки заходів щодо підвищення економічної ефективності діяльності суб'єктів господарювання;

- рівень використання в роботі комп'ютерних технологій, в тому числі методів економіко-математичного моделювання;

- оцінку наукової новизни отриманих результатів та практичної значущості конкретних рекомендацій, пропозицій, розроблених методик автором тощо;

- загальне враження від оформлення, стилю викладання та грамотності написання кваліфікаційної роботи;

- висновок про відповідність обсягу та якості виконаної кваліфікаційної роботи вимогам до таких робіт, про можливість допущення її до захисту та рекомендації щодо присвоєння відповідного освітньо-кваліфікаційного рівня;

- за бажанням рецензента, можуть бути висловлені зауваження та думка про оцінку роботи за чотирибальною системою: відмінно, добре, задовільно, незадовільно;

- будь-які інші питання на розсуд рецензента.

Рецензент має поставити підпис із зазначенням свого прізвища, ім'я та по батькові, місця роботи і посади, яку займає, і завірити підпис.

Зовнішня рецензія не повинна дублювати Відгук керівника, тому що останній – це в основному характеристика якості роботи студента (здобувача) в процесі підготовки кваліфікаційної роботи, його професійних та громадянських якостей, а рецензія – це характеристика якості безпосередньо кваліфікаційної роботи. Зазначені документи є обов'язковими, оскільки подаються на засідання Атестаційної комісії її членам під час публічного захисту кваліфікаційної роботи.

За 5 днів до офіційної дати захисту студент здає кваліфікаційну магістерську роботу на випускову кафедру у паперовому та електронному вигляді з усіма супровідними документами (Запит на виконання роботи, Виробничий відгук, Відгук керівника, Зовнішня рецензія), а також Довідку про перевірку на плагіат, форма якої визначена Положенням про перевірку на наявність академічного плагіату.

Заключним етапом виконання кваліфікаційної магістерської роботи, з врахуванням дотримання всіх попередніх етапів та процедур, що описані вище, є її захист на відкритому засіданні перед Атестаційною комісією.

9. ПІДГОТОВКА ДО ЗАХИСТУ ТА ЗАХИСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Після перевірки на академічний плагіат (не пізніше ніж за 10 календарних днів до початку офіційного публічного захисту) студент проходить процедуру попереднього захисту, відповідно до якого кафедра приймає остаточне рішення про допуск студента до захисту.

Попередній захист відбувається на засіданні випускової кафедри. Процедура наступна: доповідь студента (до 3 хвилин), питання від викладачів кафедри та відповіді студента на них (до 5 хвилин), оголошення рішення щодо рекомендації до захисту матеріалів кваліфікаційної роботи на засіданні Атестаційної комісії.

Дата захисту визначається графіком засідань Атестаційних комісій, що затверджується адміністрацією і доводиться до відома Голів, членів такої комісії та здобувачів (студентів).

Процедура захисту матеріалів кваліфікаційної роботи здобувачем (студентом)

До початку роботи Атестаційної комісії секретар формує такі *матеріали до захисту кваліфікаційних робіт*:

1. кваліфікаційна магістерська робота;
2. замовлення (запит) на здійснення дослідження та Виробничий відзив (за наявністю);
3. подання Голові Атестаційної комісії щодо захисту кваліфікаційної роботи (складається на випусковій кафедрі);
4. зовнішня рецензія на кваліфікаційну роботу;
5. відгук керівника кваліфікаційної роботи.

Окрім того, можуть бути подані інші матеріали, що характеризують наукову і практичну цінність виконаної роботи: друквані статті, тези, доповіді за темою дослідження, документи, які підтверджують практичне застосування роботи тощо.

Захист кваліфікаційної магістерської роботи проводиться публічно на відкритому засіданні Атестаційної комісії.

Студентам доцільно запросити на захист своїх наукових керівників (наукових консультантів) та рецензентів з метою їх виступу з оцінкою виконання кваліфікаційної роботи.

Тривалість захисту кваліфікаційної роботи становить до 30-ти хвилин на кожного здобувача вищої освіти.

Порядок захисту кваліфікаційної роботи:

- запрошення секретарем комісії здобувача (студента) до захисту (до 30 сек.)
- доповідь студента про зміст та основні положення роботи (до 7 хв.);
- відповіді на запитання, адресовані автору роботи, від членів комісії та осіб, присутніх на захисті (до 15 хв.);
- виступ наукового керівника або оголошення його відгуку (до 2 хв.);
- виступ рецензента або оголошення його рецензії (до 1

хв.);

- відповіді студента на зауваження, висловлені в рецензії на кваліфікаційну роботу (до 1 хв.);

- завершальне слово здобувача (до 2 хв.);

- підведення підсумків захисту кваліфікаційних магістерських робіт Атестаційною комісією;

- оголошення оцінок, які отримали студенти.

Рішення Атестаційної комісії про оцінку знань, виявлених при захисті кваліфікаційної роботи, приймається відкритим голосуванням більшістю голосів її членів. При однаковій кількості голосів, голос Голови комісії є вирішальним. Рішення комісії може бути оскаржено у встановленому порядку.

Вимоги до доповіді студента

Доповідь необхідно підготувати заздалегідь. Вона може супроводжуватися мультимедійним чи іншим матеріалами.

Бажано починати доповідь зі звертання: «Шановний пане Голово! Шановні члени Атестаційної комісії! Присутні...». Далі студент коротко обґрунтовує актуальність теми дослідження, розкриває мету, завдання, об'єкт, предмет дослідження, показує, що вдалося встановити, виявити, довести і якими методами це досягнуто. У виступі потрібно також засвідчити елементи новизни. Особливу увагу необхідно приділити результатам, отриманим особисто автором, а саме: що одержано, запропоновано, удосконалено, рекомендовано тощо. Тому в прикінцевій частині доповіді викладають основні результати та висновки роботи, їх реалізацію, можливі шляхи подальшого використання.

Автор повинен зробити доповідь науковою, добре аргументованою і зрозумілою широкій аудиторії спеціалістів.

Під час доповіді необхідно здійснювати посилання на ілюстративний матеріал, який студент готує заздалегідь для представників Атестаційної комісії.

Відповідаючи на запитання членів Атестаційної комісії,

треба виявляти тактовність стосовно тих, хто ставить запитання. Перед тим, як відповідати на запитання, варто уважно його дослухати, можна й записати, а також не забути висловити вдячність тому, хто запитує.

Студенти, які виявили особливі здібності до наукової творчості, захистили дипломну роботу на «відмінно», мають наукові публікації, є переможцями Всеукраїнських конкурсів студентських наукових робіт, можуть бути рекомендовані членами Атестаційної комісії до вступу в аспірантуру.

10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Атестаційна комісія при визначенні підсумкової оцінки враховує як змістовні аспекти самої роботи, так і рівень підготовки здобувача до відкритого публічного захисту матеріалів дослідження.

При визначенні підсумкової оцінки беруть до уваги певні *критерії оцінки якості* кваліфікаційних робіт (табл.2).

Таблиця 2

Критерії оцінки якості кваліфікаційних робіт

Критерій	Максимальна кількість балів
Актуальність теми дослідження	10
Постановка мети, завдань, визначення об'єкту та предмету дослідження	10
Повнота розгляду теоретичного матеріалу та наукових досліджень з обраної тематики	10
Розгляд нормативно-правових актів з обраної тематики	5
Застосування сучасних методів дослідження та обґрунтування позиції щодо їх обрання	5
Достатній обсяг статистичних даних	5
Повнота проведення аналізу діяльності підприємства (галузі, сектору економіки тощо) з теми дослідження	10

Аналіз діяльності конкурентів та стану галузі, в якій функціонує підприємство	5
Наявність наукової новизни роботи	10
Розрахунок економічного ефекту від впровадження пропозицій	7
Можливість використання пропозицій на практиці	5
Наявність актів впроваджень у виробництво та навчальний процес	10
Наявність замовлень на виконання дослідження	5
Наявність дипломів переможця конкурсів студентських наукових робіт	3
Всього балів	100

Результати захисту кваліфікаційних робіт оцінюються з використанням Європейської кредитно-трансферної системи (ECTS) (за шкалою «А», «В», «С», «D», «Е», «FX», «F») та національної системи («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

12. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. *Аграрна політика Європейського Союзу: виклики і перспективи*: монографія / За ред. Т. Зінчук. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 435с.

2. *Андрійчук В.Г.* Економіка підприємств аграрного комплексу. Київ: КНЕУ, 2013. 779 с.

3. *Бойчик І.М.* Економіка підприємства: підручник. Київ: Кондор -Видавництво, 2016. 378 с.

4. Господарський кодекс України від 16.01.2003 №436-IV. База даних «Законодавство України». ВР України. URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>

5. *Економічна теорія: Політекономія* : підручн. / За ред. В.Д. Базилевича. 8-ме вид. Київ: Знання, 2012. 685 с.

6. *Кравченко О.М., Антощенкова В.В., Бабан Т.О.* Економіка підприємства в таблицях : Методичний посібник для практичних занять студентів Навчально-наукового інституту бізнесу і менеджменту (всіх спеціальностей). Харків:

ХНТУСГ, 2019. 56 с.

7. *Онегіна В.М.* Інвестиційний менеджмент: навч. посібн. Харків: ХНТУСГ, 2006. 121 с.

8. *Онегіна В.М., Луньова В.А.* Стратегії інноваційного розвитку сільськогосподарських підприємств: монографія. Харків: ТОВ «Смугаста типографія», 2016. 255с.

9. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09.1991 N 1560-XII. База даних «Законодавство України». ВР України. URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>

10. Про інноваційну діяльність : Закон України від 4.07.2002 N 40-IV. База даних «Законодавство України». ВР України. URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15>
Фінанси підприємств: підручник / Під ред. А.М. Поддєрьогіна. Київ : КНЕУ, 2000. 480 с.

11. Податковий кодекс України : Закон України від 2.12.2010 № 2755-VI. База даних «Законодавство України». ВР України. URL.: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

12. *Шибяєва Н.В.* Регуляторна політика в аграрній сфері: монографія. Харків: «Стильна типографія», 2018. 456 с.

Рекомендований перелік інформаційних сайтів як бази даних для написання кваліфікаційної роботи

Назва	Сайт
Організація об'єднаних націй	www.un.org
Продовольча та сільськогосподарська організації ООН	http://www.fao.org
Організація економічного співробітництва та розвитку	www.oecd.org
Світова організація торгівлі	www.wto.org
Європейський союз	www.europa.eu.int ; www.eurunion.org www.europa.eu
Західноєвропейський союз	www.weu.int
Рада Європи	www.coe.int
Організація з безпеки і співпраці у Європі	www.osce.org
Євростат	www.europa.eu.int/en/comm/eurostat
Конференція ООН з торгівлі та розвитку	www.unicc.org/unctad
Міжнародна організація з міграції	www.iom.int
Міжнародна організація праці	www.ilo.org
Світовий банк	www.world-bank.org
Європейський банк реконструкції та розвитку	www.ebrd.org
Європейський патентний офіс	www.european-patent-office.org
Банк міжнародних розрахунків	www.bis.org
Міжнародний валютний фонд	www.imf.org
Міжнародна торгова палата	www.iccwbo.org
Міністерства сільського господарства США	https://www.fas.usda.gov
Статистика СНД	www.cisstat.com
Верховна Рада України	www.rada.gov.ua
Кабінет міністрів України	www.kmu.gov.ua
Міністерство фінансів України	www.minfin.gov.ua
Міністерство економіки та євроінтеграції	www.me.kmu.gov.ua
База нормативних актів України	www.nau.kiev.ua

Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України	www.me.gov.ua
Національного банку України	https://www.bank.gov.ua/
Державна служба статистики України	http://www.ukrstat.gov.ua/
Офіційний бюлетень поточного законодавства України	www.gdo.kiev.ua
Українське законодавство та правові інформаційні ресурси	www.liga.net
Національна бібліотека ім. Вернадського	www.nbuv.gov.ua
Національна парламентська бібліотека України	www.nplu.kiev.ua
Бібліотека Верховної Ради України	www.rada.gov.ua/LIBRARY/index.htm
Книжкова палата України	www.ukrbook.net
Український інститут науково-технічної і економічної інформації	www.uintei.kiev.ua
Державна науково-технічна бібліотека України	www.gntb.n-t.org
Бібліотека ХНТУСГ ім. Петра Василенка	http://library.khntusg.com.ua/

ДОДАТКИ

Додаток А

Заява на закріплення теми та керівника кваліфікаційної магістерської роботи за студентом

Завідувачу кафедри глобальної економіки ДБТУ
д.е.н., доц. Кравченко О.М.

Студента (-ки) __ курсу ОКР
«Магістр» факультету економічних відносин та фінансів

_____ (ПІБ повністю)

ЗАЯВА

Прошу закріпити за мною тему кваліфікаційної магістерської роботи _____

_____ (назва теми)

, яку буде виконано за даними _____

_____ (назва підприємства або галузі, території, сектору економіки тощо, за даними якого будуть проводитися дослідження)

і призначити науковим керівником _____

_____ (науковий ступінь, вчене звання, посада та ПІБ викладача)

_____ « ____ » _____ 20__ р.
підпис

Науковий керівник: *Не заперечую* (підпис і дата).

Завідувач кафедри: *Дозволю* (підпис і дата).

Додаток Б

Титульний аркуш кваліфікаційної роботи

Державний біотехнологічний університет

(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет економічних відносин та фінансів

(повне найменування інституту, назва факультету (відділення))

Кафедра «Економіки та маркетингу»

(повна назва кафедри (предметної, циклової комісії))

Кваліфікаційна робота

другого (магістерського) рівня вищої освіти

(рівень вищої освіти)

на тему: _____

Виконав: студент (ка) ____ курсу,

_____ групи

напряму підготовки (спеціальності) _____

(шифр і назва спеціальності)

(освітня програма)

(прізвище та ініціали)

Керівник: _____

Рецензент: _____

Харків – 20 __ року

Додаток В
Завдання на кваліфікаційну роботу
Державний біотехнологічний університет
(повне найменування вищого навчального закладу)

Інститут, факультет, відділення _____

Кафедра, циклова комісія _____

Рівень вищої освіти: _____ другий (магістерський) _____

Спеціальність _____ 051 Економіка _____

(шифр і назва)

Освітня програма _____

(шифр і назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри, голова

циклової комісії

_____» _____ 20__ року

ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ (МАГІСТЕРСЬКУ) РОБОТУ СТУДЕНТУ

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема проекту (роботи)

« _____ »

Керівник роботи (проекту) _____

(ПІБ, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом закладу вищої освіти від « _____ » 20__ р. № _____

2. Строк подання студентом проекту (роботи) _____

3. Вихідні дані до проекту (роботи) _____

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) _____

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень) _____

Додаток Д

АНОТАЦІЯ

(ПІБ студента)

(назва теми)

На правах рукопису.

Кваліфікаційна робота другого (магістерського) рівня. Ступінь вищої освіти «Магістр». Спеціальність 051 «Економіка». Державний біотехнологічний університет, Харків, 20__ р.

Зміст анотації

Ключові слова

Список публікацій студента

1.

2. ...

Приклад анотації

Головко Альона Юріївна. Діагностика фінансово-економічного стану підприємства та шляхи його поліпшення. – *Рукопис.*

Кваліфікаційна робота другого (магістерського) рівня. Ступінь вищої освіти «Магістр». Спеціальність 051 «Економіка». Державний біотехнологічний університет, Харків, 2023.

У роботі узагальнено теоретико-методичні основи діагностики фінансового стану підприємства та показників ефективності господарювання. Визначено та проаналізовано систему показників фінансово-економічного стану приватного сільськогосподарського підприємства Полтавської області. Обґрунтовано резерви підвищення ефективності використання земельних, матеріальних, трудових та інших ресурсів виробництва. Удосконалено механізм оцінки фінансового стану підприємства в умовах невизначеності.

Ключові слова: фінансовий стан, сільськогосподарське підприємство, ефективність, платоспроможність, рівень рентабельності, інтегральний показник.

Додаток Е
Приклад змісту кваліфікаційної роботи на тему «Ціноутворення на продукцію тваринництва»

ЗМІСТ

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ЦІНИ ТА ЦІНОУТВОРЕННЯ НА ПРОДУКЦІЮ ГАЛУЗІ ТВАРИННИЦТВА УКРАЇНИ

1.1 Поняття ціни та ціноутворення в ринкових умовах господарювання

1.2 Особливості ціноутворення на ринку молока і молочної продукції

1.3 Особливість ціноутворення на м'ясо та м'ясопродукти

1.4 Державне регулювання цін на м'ясо-молочну продукцію

Висновки до розділу 1

РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРИВАТНОЇ АГРОФІРМИ «КОЛОС»

2.1. Організаційна характеристика ПРИВАТНОЇ АГРОФІРМИ «КОЛОС», спеціалізація та інтенсифікація виробництва

2.2. Стан та ефективність використання земельних, трудових та матеріальних ресурсів виробництва

2.3. Фінансовий стан та ефективність роботи ПРИВАТНОЇ АГРОФІРМИ «КОЛОС»

Висновки до розділу 2

РОЗДІЛ 3. ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА ТА УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ ЦІНОУТВОРЕННЯ НА М'ЯСО-МОЛОЧНУ ПРОДУКЦІЮ

3.1. Економічна ефективність виробництва та реалізації сільськогосподарської продукції на підприємстві

3.2. Удосконалення організаційно-економічного механізму ціноутворення на ринку м'яса та м'ясопродуктів

3.3. Удосконалення економічного механізму ціноутворення на ринку молока та молокопродуктів

3.4. Економічне обґрунтування прийнятих рішень

Висновки до розділу 3

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

Додаток Ж
Запит на здійснення дослідження або виконання магістерської роботи

Завідувачу кафедри глобальної економіки ДБТУ
д.е.н., доц. Кравченко О.М..

ЗАМОВЛЕННЯ

Просимо закріпити за студентом (-кою) навчально-наукового інституту бізнесу і менеджменту денної (заочної) форми навчання ступеня вищої освіти «Магістр» Вашого університету

_____ (ПІБ)
тему кваліфікаційної магістерської роботи _____

_____ (назва теми)

Вихідні дані, які необхідні для виконання кваліфікаційної (магістерської) роботи будуть надані.

Результати досліджень керівництво підприємства (організації, установи тощо) планує запровадити у виробництво.

Керівник

_____ (посада, місце роботи, прізвище, ім'я, по батькові)

_____ (підпис)

«___» _____ 20__ р.
(дата)

Додаток 3
Відгук з підприємства або виробничий відзив

Виробничий відзив

на кваліфікаційну (магістерську) роботу студента (-ки) __ курсу
факультету _____
групи __ денної (заочної) форми навчання ДБТУ на отримання
ступеня вищої освіти «Магістр» за спеціальністю 051 «Економіка»

_____ (ПІБ)

на тему: _____

Актуальність теми: _____

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи _____

Що є позитивного в роботі: _____

Наявність самостійних розробок автора: _____

Практична значимість висновків і пропозицій: _____

Недоліки кваліфікаційної роботи: _____

Загальний висновок щодо відповідності кваліфікаційної роботи
встановленим вимогам та рекомендації її до захисту: _____

Пропонована оцінка: _____

Рецензент: _____

(посада, місце роботи, прізвище, ім'я, по батькові)

(підпис)

«___» _____ 20__ р.
(дата)

Додаток К

Відгук керівника

про якість роботи студента (-ки) _____ курсу факультету _____ групи _____ денної (заочної) форми навчання ДБТУ над кваліфікаційною (магістерською) роботою за спеціальністю 051 «Економіка»

_____ (ПІБ)

на тему: _____

Актуальність

теми: _____

Коротка характеристика роботи: _____

Коротка характеристика про якість роботи студента над проектом

Наявність самостійних розробок автора: _____

Практична значимість висновків і пропозицій: _____

Ступінь професійної підготовленості автора: _____

Загальний висновок щодо відповідності кваліфікаційної роботи встановленим вимогам та рекомендації її до захисту: _____

Науковий керівник: _____

(науковий ступінь, вчене звання, посада, ПІБ)

_____ (підпис)

«_____» _____ 20__ р.

(дата)

Додаток Л
Зовнішня рецензія

Рецензія

на кваліфікаційну (магістерську) роботу студента (-ки) ___ курсу
факультету _____
групи ___ денної (заочної) форми навчання ДБТУ
за спеціальністю 051 «Економіка»

_____ (ПІБ)

на тему: _____

Актуальність теми: _____

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи: _____

Що є позитивного в роботі: _____

Наявність самостійних розробок автора: _____

Практична значимість висновків і пропозицій: _____

Недоліки кваліфікаційної роботи _____

Загальний висновок щодо відповідності кваліфікаційної роботи
встановленим вимогам та рекомендації її до захисту: _____

Пропонована оцінка: _____

Рецензент: _____

_____ (науковий ступінь, вчене звання, посада, ПІБ)

_____ (підпис)

«___» _____ 20__ р.

(дата)

Додаток М
Приклад оформлення бібліографічного опису у списку
використаних джерел

Відповідно до Національного стандарту України ДСТУ 8302: 2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання»

Характеристика	Приклад оформлення
1	2
Книги: Один автор	ШИБАЄВА Н.В. Регуляторна політика в аграрній сфері: монографія. Харків: «Стильна типографія», 2018. 456 с. Онегіна В.М. Державне регулювання цін і доходів сільськогосподарських товаровиробників: монографія. Київ : ННЦ ІАЕ, 2007. 590 с.
Два автори	ШИБАЄВА Н.В., БАБАН Т.О. Модифікація форм та методів державного регулювання економіки як фактор забезпечення стійкого економічного розвитку. <i>Information aspects of socio-economic systems' development: monograph</i> . Ed. by A. Ostenda, T. Nesterenko. Katowice: Wydawnictwo Wyższej Szkoły Technicznej, Katowice School of Technology, 2016. P. 77-85.
Три автори	Онегіна В.М., Накісько О.В., Руденко С.В. Податкова система: навч. посіб. 2-ге вид., із змінами і доп. Харків: Апостроф, 2012. 426 с.
Чотири автори і більше	Балацький Є.О. Економіка підприємства: навч. посіб. / Є.О. Балацький, О.М. Дутченко, Г.М. Шамота та ін. Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2014. 154 с.
Без автора	Розвиток сільських територій України. Київ : ІВЦ Держкомстату України, 2016. 751с.
Багатотомний документ	Економічна енциклопедія : У трьох томах. Т.3 / Редкол.: С.В. Мочерний (відп. ред) та ін.. Київ : Видавничий центр «Академія», 2002. 952 с.
Матеріали конференцій, симпозіумів	Міжнародний науково-практичний семінар: «День поля: Потенціал і методи сільськогосподарської практики без спалювання рослинних решток», 5 березня 2019, м. Харків, на базі ННЦ «Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О.Н. Соколовського». Проблеми забезпечення дохідності агропромислового виробництва в Україні в постіндустріальний період : матеріали Десятих річних зборів Всеукр. конгресу вчених економістів-аграрників. Київ : ННЦ ІАЕ, 2008. 354 с.

1	2
Законодавчі та нормативні документи	Конституція України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141. Редакція від 01.01.2020. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80 (дата звернення...)
	Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. Редакція від 28.04.2020 URL: https://zakon-rada.gov.ua/laws/show/435-15 (дата звернення...)
	Класифікатор професій ДК 003:2010. Державний комітет України з питань технічного регулювання та споживчої політики. Редакція від 15.02.2019 URL: https://zakon-rada.gov.ua/rada/show/va327609-10 (дата звернення...)
Частина книги, періодичного, продовжуваного видання	Батюк Л. Боргова залежність і девальваційний цикл в українській економіці. <i>Agricultural and Resource Economics</i> . 2020. Vol. 6. No. 1. pp. 91-100. URL: http://are-journal.com . (дата звернення...)
	Kravchenko, O. (2020), Features, factors and forms of economic interests' implementation of cattle products market participants. <i>Agricultural and Resource Economics</i> , vol. 6, no. 1, pp. 101-122. URL: http://are-journal.com . (дата звернення...)
Тези доповідей	Антощенко В.В., Антощенко Р.В., Кравченко Ю.М., Сенухова М.С. Застосування інтерактивних методів викладання, як фактор студентоцентрованого навчання: <i>Матеріали III міжнародній конференції «Інноваційні технології в науці та освіті. Європейський досвід» (12 листопада - 14 листопада 2019 р).</i> Амстердам. С.124-132.
Автореферати дисертацій	Бабан Т.О. Формування експортного потенціалу підприємств виробників ячменю : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : 08.00.04. Мелітополь. 2017. 20 с.
Електронні ресурси	Onegina V, Husiatynskyi M, Mayorova T, Bohrinovtseva L, Sedikov D. Informational Support of Cash Flow Management Process in Public Administration. <i>International Journal of Innovation Technology and Exploring Engineering (IJITEE)</i> , 2019, Vol. 8, Issue 11. P. 2836-2841. URL: www.ijitee.org/wp-content/uploads/papers/v8i11/K24010981119.pdf (дата звернення...)
	Земельний кодекс України від 25.10.2001 № 2768-III. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2768-14 (дата звернення...)

Додаток Н
Титульний аркуш матеріалів до захисту кваліфікаційної роботи

_____ Державний біотехнологічний університет _____

(повне найменування вищого навчального закладу)

_____ Факультет економічних відносин та фінансів _____

(повне найменування інституту, назва факультету (відділення))

_____ Кафедра глобальної економіки _____

(повна назва кафедри (предметної, циклової комісії))

МАТЕРІАЛИ ДО ЗАХИСТУ
кваліфікаційної роботи

_____ другого (магістерського) рівня вищої освіти _____

(рівень вищої освіти)

на тему: _____

Виконав: студент (ка) _____ курсу,

_____ групи

напряму підготовки (спеціальності) _____

_____ (шифр і назва спеціальності)

_____ (освітня програма)

_____ (прізвище та ініціали)

Керівник: _____

(прізвище та ініціали)

Харків - 20 __ року

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Методичні рекомендації для виконання кваліфікаційної роботи другого (магістерського) рівня освіти і здобуття ступеня вищої освіти «Магістр» за спеціальністю 051 «Економіка».

Кафедра глобальної економіки

Формат 60x84/16. Гарнітура Book Antiqua
Папір для цифрового друку. Друк ризографічний.
Ум. Друк. арк. 2,1.
Тираж 50 пр.

ДБТУ, 61002, м. Харків, вул. Алчевських, 44.
